עז: המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

נקנה השטר בכל מקום שהוא. ואם תאמר והיכי מוכח מהכא דמילי במילי מיקנו הא הכא לא קנו שעבוד השטר דבלאו הכי שעבד נכסיו דמוכר שההו בעדים גובה מנכסים משועבדים ואין מועיל אלא לקנות שטר עצמו וי"ל דמשמע ליה בכל ענין כין החזיק בעדים כין בלא עדים שלא נשתעבדו נכסיו וכלל ענין קתני נקנה השטר בכל מקום שהוא אבל אכמי קשה דהיכי מוכח מהכא דמיקנו מילי במילי דהכא לא חזינן דמיקנו אלא לענין שטר מכר הכתוב בשם מוכר ללוקח [מ] והכהיא דאי מהניא מסירה אלא כתיבה לבולי עלמא אבל מוכר לו נותן שטר שיש לו על אחרים לעולם לא מקנו במילי במסירה לחודה עד שיכתוב וגרתה לפרש דהכי פריך והא אגב מילי גינהו וקנין גרוע הוא (מ) דאפ"ה מקני בלא מסירה לקנות שעבוד שטר הכתוב בשמו מ"כ אפילו בשטר שאינו כתוב בשמו תועיל מסירה בלא כתיבה כיון דשעבוד כל כך קל לקנות ומשני אגב שאני דאין אגב קנין גרוע דאלים קנין אגב כמסירה גמורה דהא אפי' דבר דאין נקנה כחליפין נקנה אגב קרקע ואשיב כמסירה ומשיכה והגבהה ורבינו שמואל מפרש דהשתא לא אמיק אדעתיה קנין אגב וס"ד דקני כמה שנתרצה לו וקשה דא"כ אמאי איצטריך למימר כיון שהחזיק בקרקע נקנה כו' כיון שאינו קונה ע"י כך וי"ל דס"ד דלא נתרצה לו עד שיחזיק ומ"מ מילי גינהו כיון דקני ע"י מה שנתרצה:

רב פפא הוו ליה תריסר אלפי זוזי. לפי ספרים דגרסי בהגוזל (כ"ק דף קד: ושם) דהוה מסיק קשה דהיכי קנינהו ניהליה ואמן נמי היכי כתבינן הרשאה אמליה הא אמר כפ' מי שמת (לקמן דף קנב.) מתנת שכיב מרע שכתב בה קנין אוכבה אתרי ריכבי כו' הרי היא כמתנת שכיב מרע שאם אמר הלואתו לפלוני הלואתו לפלוני משמע דבריא לא מלי למיקני הלואה אפי' בקנין דהתם בקנין איירי וליכא למימר דהתם מיירי בהלואת מטבע שאינו נקנה כחליפין דא"כ כתבם נקט הלואה דהוה ליה למימר מטבעותי לפלוני ועוד דאמרי' התם (דף קמח.) למימרא דסבר רב נחמן מילתא דאיתא בבריא איתא בשכיב מרע דליתא כו' והאמר רב נחמן שכיב מרע שאמר הלואתי לפלוני כו' ומשני הואיל ויורש יורשה אי נמי במעמד שלשתן הוה ליה למימר דאיתא בבריא אפילו בהלואה דמטבע אגב קרקע ואו"ת דתקנת חכמים היא לענין הרשאה שיוכל לעשות שליח אפילו בהרשאת מלוה אע"ג דאין יכול להקנותה: וכי

גמ' איסמייה. מקמי מתניתין: **אסרגס מסגיאתא בשאדוקין כו.** שקשורין ביחד בשעת המכירה הלכך כל מכר ומתניתין בשאין שאדוקין: **היכי דמי.** דמיפלגי רבי יהודה ורבנן: **אילימא דקרו ליה.** כאותה העיר לגימדא לימדא. העול קורין אותו כאותה העיר למד ולא השוורים: **ולבקר.** קורין בקר ולא למד: הכי גרסינן **למד וכין ליה בקר לא וכין ליה.** ואמאי קאמר רבי יהודה דדמים מודיעין שמכר את הבקר והלא בקר אינו בכלל למד כלל דימתא לשון שלו כך הוא שקרא גם לבקר למד ואפילו בשאדוקין כו' נמי לא קני דהא לא מפלגינן בין אדוקין לשאינן אדוקין כדמפלגינן גבי קרון ופרדות ולקמיה בשמעתין [עמ:] נמי אמרינן דמתניתין מילי מילי קתני: הכי גרסינן **ואלא דקרו ליה נמי לבקר למד כולה וכין ליה.** דכי האי גוונא גרסינן גבי המוכר בית לחבירו בבירה גדולה בפרק המוכר את הבית (לעיל דף פא:): **כולה וכין ליה.** ואמאי אמרי רבנן אין הדמים רמיה הא ודאי כיון דכולי עלמא קורין גם לבקר למד וגם הדמים מודיעין עליה דמוכר רמיא לגלויי דלא בקר קא מזכין אלא העול לבדו ומדלא פירש אמרינן שמכר הכל: ה"ג **לא לריכא באחרא דאיכא דקרו ליה לגמד למד ולבקר בקר ואיכא דקרו נמי לבקר למד.** והשתא מספקא לן בהאי גברא מהי מינייהו הוא אם קרא לבקר למד אם לא: **רבי יהודה סבר הדמים מודיעין.** שהוא מן הקורין לבקר למד ובקר מכר עם הלמד: **ורבנן סברי.** כיון דיש קורין לבקר בקר ולא קרו ליה למד לא אמרינן הדמים מודיעין דדלמא האי מינייהו הוא ולא מכר את הבקר דיד לוקח על התחתונה דאוקי ממונא בחזקת מריה ולא אמרינן דמים מודיעין אבל היכא דכל בני העיר קורין לבקר למד כיון דפשיטא לן דהאי גברא רגיל לקרות גם לבקר למד וגם דמים הרבה יש כולה זבין ליה: **ואי אין הדמים רמיה.** כלומר נהי נמי דאין הדמים רמיה ומכר את הלמד לא מכר את הבקר דמשמע אבל הלמד מכור ואמאי ליהוי ביטול מקח שיכטול המקח ויחזיר לו דמיו ויטול למדו כדין כל אונאה יתר משמות דבטל המקח בפרק הזהב (כ"מ דף מט:) ובשמות מלומלם אמרינן קנה ומחזיר אונאה ובפחות הוא מחילה: ה"ג

שהיא עם הבקר מכרו לו (שם). אין הדמים ראויה. אע"ג דלא שוה כולי האי, אחולי אחליה לוקח אם יתר הדמים, ירויי ליה שיכא מיחל מן הפחתם אלא אם כן פירש (שם). איסמייה. תפיר כריתתא (ב"מ כו:).

עין משפט נר מצוה

יב א מיי' פ"ו מהלכות מכירה הלי' יד ועי' בהגהות וכ"מ:
יג ב מיי' שם ועי' בהג"ל סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' סו סעיף י:
יד ג מיי' שם הלכה ז סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' רג סעיף ח:
טו ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט:
טז ה מיי' שם סמג שם טוש"ע שם ומיי' קכג סעיף ח ופ"ש:
יז ו מיי' פכ"ז מהלכות מכירה הלי' ב סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' רל סעיף ב:
יח ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:
יט ח מיי' שם הלי' ג טוש"ע שם סעיף ח:
כ ט מיי' שם הלי' כ טוש"ע שם סעיף ג ושין בהג"ה:
כא כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

רבינו גרשום

כאותה ששנינו. כיון שנתן זה הלוקח המעות והתחיק בשדה אע"ג דעדיין לא בא השטר לידו נקנה לו השטר. אלמא דמילי במילי השטר קונה בלא מסירה: ומשני האי דקני השטר אגב ארעא שאני האיל דהתחיק בקרקע דהא מטבע וכו' אבל בעלמא לא קני בלא מסירה: אגב אסיפא רבותיה. אגב חצירו שהיא לפוף ביתו: כי אתא. רב שמואל: נפק רב פפא לאפיה עד תווך. כלומר עד אותו מקום מרוב שמחת שהביא לו מעותיו: **איסקא** העבדים. המשמרים את הספינה: ולא את הסרצופין. שנושאים בהם הפרקמטיא מספינה ליבשה: אנתיקי עיסקא דבגוה. פרקמטיא: **איסקא** מכר את הקרון. העגלה סתם: לא מכר את הפרדות. שמושכין את הקרון משום דלא שייכי לקרון. דרך פרדות למשוך קרונות ודרך שוורים לחרוש ודרך חמור למשוי ודרך סוס לרכיבה: א"ל איסמי. מקמי מתני': א"ל תתרגם מתניתך. בקשורין הפרדות בקרון בשעת מכירה משה"ה מכר הפרדות. אבל במתני' לא היו אדוקין בו: מכר את הצמד סתם לא מכר את הבקר. דהואיל דלא פירש. עמד היינו העול שמעמידין בו את השוורים: ר' יהודה אומר וכו' וחכ"א אין הדמים ראויה. שמא במחנה רצה לתתם לו: ואיכא דקרו נמי לבקר צימדא. ומש"ה קאמרי רבנן הואיל דאיכא דובחא דקרו לצימדא צימדא ולבקר בקר לא מכר את הבקר הואיל דלא פירש אע"ג דאיכא דקרו לבקר צימדא: רי' יהודה אומר הדמים מודיעין. אע"ג דלא אמר הוו מכורין: ולרבנן אם אין הדמים מודיעין היכי הוה המקח קיים והא אית ביה כמה וכמה אונאה בכל וכל ובדין הוי דיבטל כולו מקח דיותר משתות הוי אונאה ובטול מקח דהדבר ידע שאין הצמד שוה מאתים:

מסורת הש"ס

ג) לקמן דף קמ:. כ) (קידושין כו.). ד) כ"ק דף: ש"ס כ"מ נ.). ה) לקמן קב:. ו) ולקמן עח:). ז) ופי' הוא המתנין שבתוך הספינה. עריך ערך תמתקין. ח) ולקמן עח:). ט) (כ"מ מ:). מ) סס. ע) (כ"מ מו.).

גליון הש"ס

גמ' ל"ע באתרא וכו'. לעיל פא ע"ב תד"ה ש"מ: **רשב"ם** ד"ה **לא** מבר **את הצמד. אלא דשלינו** ר"ל וחבנן. כה"ג לעיל ר"פ מוקח הכתים בתמתני. יכן בנמרדרן כנ. יעי' בתוס' עיכיון מת ע"ל ד"ה ר"ר: **תוד"ה** נקנה **השטר. ובהרא"ש מהגיא** בפ"ר. עיין בת' תולדות אדם להרב"ש פ' ל"ט:

הגהות הב"ח

(מ) תוס' ד"ה נקנה וכו' ואפ"ה מיקני:

מוסף רש"י

כותבין שטר למוכר. דאיתי הוא אלא למוכר ומיון שהוא דולה יכתוב לו (לקמן קנא.) שדי מכורה לפלוני, ולא תמרינן שטר מוקדם הוא כיון דקני מיהו מהשתא, אי נמי לאחר לאחר (ב"מ ל.) עדיו בתחתונו זכין לו (קידושין כז.). כיון שהחזיק כו'. ר' חייא בר אלן אמר לה ואינה מן המנה (שם). **נקנה השטר.** כגון שאמר לו אם קני קרקע מחוקה והשטר עמה (שם). מקנאת דמיהא דרב הוא היא, אם קדם מוכר וכתב לו את השטר ואח"כ מכר לזה את הבדה, כיון שהחזיק הלוקח בבדה נקנה לו השטר בכל מקום שהוא, דאין אדם יכול לעכבו, ולגרמא כן מכר לו את הבדה שיחזיק הלוקח בשטר שנתנה לו לשמו, ובשחזיק בבדה נקנה לו השטר (לקמן קנא.). נקנין עם נכסים שיש לרבן אחריות. אם מכר משלשלין עם קרקע, כיון שקנה לוקח את הקרקע נאחר משלשה קנינים נקנים משלשלין עמה (קידושין כז וכ"ב ב"מ ב.). **אקגנהו נהליה לרב** שמואל. שהיה הולך לשם כדי שיגיאם לו, שאילו לא הקנה לו לא היה נותנם לו מי שהפקדון אצלו, שאם יאבדו בדרך יחזיר כב פפא ונתנם לו (ב"מ מא.). **אסיפא דבוותא.** מפתן ביתו דמחוכר לקרקע הוא וקרקע הוא, כך שמעתי. ל"ש פיפא דבוותא, סוף בית, הקנה לו זוית אחת (ב"מ קד.) שהקנה לו כשודר קרקע בגיסת ביתו ואגבו הקנה לו המעות בתורת הרשאה המפורשת בכ"ק (ב"מ לאפיה. הלך לקראתו. **עד** תווך. שם מקום (ב"מ קד: יבמות מו.). שהיה שמח שהגיע לו מעותיו (ב"מ קד.). **דיש** מפרשים אלו דדרך הכן ומפרשין נמי שלא יתאוה הכן לעצמו, ולא היא, דכיון דכתב בהרשאה וכל מאן דמתעתי ליה מן ביתא קבלתי כיון לוכות כיון לאחוה, מינה שמעינן דשליח שויה, הכי מפרש בכ"ק שם (לקמן קנא.). **את הצמד.** השוד שהיא מוכל מל שני השוורים ומצמידם (ב"מ מ.). **הדבר ידוע.** שאין נמד נמכר במאתים זיז, אלא בחמש

כאותה ששנינו. שמותר לעשות כן אע"ג דמימזי כשיקרא דאין כאן הפסד לשום אדם אלא למוכר עצמו שאם יאבד השטר וימצאנו לוקח שכתב בשמו יטען שנקחו מזה המוכר ואי הוא לא מיש להכי אנן לא מיישינן בשבילו: **כיון שהחזיק זה.** הלוקח בקרקע. מסקנא דמילתיה דאמורא הוא ולא מן המשנה: **נקנה השטר.** שנכתב קודם המסירה לזה הלוקח בכל מקום שהוא שהרי דעתו של מוכר להקנות השטר ללוקח וקני ליה לשטר אגב קרקע כדין כל מטלטלין המצרכין עם קרקע שנקנין בחזקת קרקע כאילו עבד מישהו במטלטלין גופייהו וכדמפרש: **וזו היא ששנינו כו'.** בקדושין (דף כו.) נפקא לן מקראי: **שאין לכם אחריות.** מטלטלין ושטר: **יש לכם אחריות.** מקרקעי: **בכסף בשטר ובחזקה.** בכסף שקנו מן הקרקע או שהחזיק בה קנין גם מטלטלין. וקס"ד השתא דהשטר כמילי בעלמא מיקני שנתרצה המוכר להקנות ללוקח ואע"פ שלא נא השטר לידו ללוקח קני ליה כ"ש לעיל דשטר בשטר מיקני דאילו הכא אפילו במילי גרידי קני ליה בלא שטר וכ"ש דמיקני במילי הכתובים בשטר: ומשני מאי דקני שטר **אגב.** ארעא שאני דכיון שהחזיק בקרקע קני ליה לשטר אגב ארעא דמקראי נפקא לן בקדושין ולאו היינו מילי אלא מעשה גדול הוא כמשיכת הממון עצמו: **דהא מטבע כו'.** בפרק הזהב) והתם מפרש טעמא: **כחליפין.** בקנין סודר: **אגב אסיפא.** סף ביתו מקרקע כדי שיגיאם לו והיינו הרשאה ואילו לא אקנינהו ניהליה לא הוו יהבי ליה דלא ליתייבו באונאה דאורחא כדאמר בב"ק (קד:): **נפק לאפיה.** מרוב שמחת מעותיו שהגיע: **עד תווך.** מקום כמסכת נדה (דף נג:) וכך שמו. ולאשמועינן אתא דמשום קנין זה מסרו לו המעות דכיון דנפק לאפיה שמעינן דהגיע המעות: **העבדים.** המשמרים והמנהיגים הספינה: **המרלופין.** שקין גדולים שבהן משימין הפרקמטיא אשר בספינה: **עיסקא דבגווה.** פרקמטיא שבה: **מתני' קרון.** עגלה: **פרדות.** המושכות בקרון. ובשאין אדוקין בו מיירי כדמפרש בגמ'. דרך פרדות לקרון ומצד לבקר וכלים לחמור: **גמ'.** הוא העול וכלי העגלה קטנה והעגלה עצמה המתנהגין את השוורים יחד: **לא מכר אם הלמד.** דבכי הכל דאיכא דקרו ליה לפלוני רבי יהודה וכבנן בפירוש דהך מילתא דלרבי יהודה זימנין מכר זימנין לא מכר ולרבנן לעולם לא מכר: **אין הדמים רמיה.** אלא במתנה ביקש ליתן לו המותר. אי נמי ליהוי מקח טעות כדאמרינן בגמרא ויחזיר לו מעותיו ויטול למדו: שקשורין ביחד בשעת המכירה הלכך כל מכר ומתניתין בשאין כאותה העיר לגימדא לימדא. העול קורין אותו כאותה העיר למד ולא השוורים: **ולבקר.** קורין בקר ולא למד: הכי גרסינן **למד וכין ליה בקר לא וכין ליה.** ואמאי קאמר רבי יהודה דדמים מודיעין שמכר את הבקר והלא בקר אינו בכלל למד כלל דימתא לשון שלו כך הוא שקרא גם לבקר למד ואפילו בשאדוקין כו' נמי לא קני דהא לא מפלגינן בין אדוקין לשאינן אדוקין כדמפלגינן גבי קרון ופרדות ולקמיה בשמעתין [עמ:] נמי אמרינן דמתניתין מילי מילי קתני: הכי גרסינן **ואלא דקרו ליה נמי לבקר למד כולה וכין ליה.** דכי האי גוונא גרסינן גבי המוכר בית לחבירו בבירה גדולה בפרק המוכר את הבית (לעיל דף פא:): **כולה וכין ליה.** ואמאי אמרי רבנן אין הדמים רמיה הא ודאי כיון דכולי עלמא קורין גם לבקר למד וגם הדמים מודיעין עליה דמוכר רמיא לגלויי דלא בקר קא מזכין אלא העול לבדו ומדלא פירש אמרינן שמכר הכל: ה"ג **לא לריכא באחרא דאיכא דקרו ליה לגמד למד ולבקר בקר ואיכא דקרו נמי לבקר למד.** והשתא מספקא לן בהאי גברא מהי מינייהו הוא אם קרא לבקר למד אם לא: **רבי יהודה סבר הדמים מודיעין.** שהוא מן הקורין לבקר למד ובקר מכר עם הלמד: **ורבנן סברי.** כיון דיש קורין לבקר בקר ולא קרו ליה למד לא אמרינן הדמים מודיעין דדלמא האי מינייהו הוא ולא מכר את הבקר דיד לוקח על התחתונה דאוקי ממונא בחזקת מריה ולא אמרינן דמים מודיעין אבל היכא דכל בני העיר קורין לבקר למד כיון דפשיטא לן דהאי גברא רגיל לקרות גם לבקר למד וגם דמים הרבה יש כולה זבין ליה: **ואי אין הדמים רמיה.** כלומר נהי נמי דאין הדמים רמיה ומכר את הלמד לא מכר את הבקר דמשמע אבל הלמד מכור ואמאי ליהוי ביטול מקח שיכטול המקח ויחזיר לו דמיו ויטול למדו כדין כל אונאה יתר משמות דבטל המקח בפרק הזהב (כ"מ דף מט:) ובשמות מלומלם אמרינן קנה ומחזיר אונאה ובפחות הוא מחילה: ה"ג

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com